AYODHYA KANDAM സർഗം 6

സുപ്തം രാമം സമാലോക്യ ഗുഹഃ സോഽശ്രുപരിപ്ലുതഃ .
ലക്ഷ്മണം പ്രാഹ വിനയാദ് ഭ്രാതഃ പശ്യസി രാഘവം .. 1..

ശയാനം കുശപത്രൗഘസംസ്തരേ സീതയാ സഹ .
യഃ ശേതേ സ്വർണപര്യങ്കേ സ്വാസ്തീർണേ ഭവനോത്തമേ .. 2..

കൈകേയീ രാമദുഃഖസ്യ കാരണം വിധിനാ കൃതാ .
മന്ഥരാബുദ്ധിമാസ്ഥായ കൈകേയീ പാപമാചരത് .. 3..

തച്ഛ്രുത്വാ ലക്ഷ്മണഃ പ്രാഹ സഖേ ശൃണു വചോ മമ .
കഃ കസ്യ ഹേതുർദുഃഖസ്യ കശ്ച ഹേതുഃ സുഖസ്യ ച .. 4..

സ്വപൂർവാർജിതകർമൈവ കാരണം സുഖദുഃഖയോഃ .. 5..

സുഖസ്യ ദുഃഖസ്യ ന കോഽപി ദാതാ
പരോ ദദാതീതി കുബുദ്ധിരേഷാ .
അഹം കരോമീതി വൃഥാഭിമാനഃ
സ്വകർമസൂത്രഗ്രഥിതോ ഹി ലോകഃ .. 6..

സുഹൃന്മിത്രാര്യുദാസീനദ്വേഷ്യമധ്യസ്ഥബാന്ധവാഃ .
സ്വയമേവാചരൻ കർമ തഥാ തത്ര വിഭാവ്യതേ .. 7..

സുഖം വാ യദി വാ ദുഃഖം സ്വകർമവശഗോ നരഃ .
യദ്യദ്യഥാഗതം തത്തദ് ഭുക്ത്വാ സ്വസ്ഥമനാ ഭവേത് .. 8..

ന മേ ഭോഗാഗമേ വാഞ്ഛാ ന മേ ഭോഗവിവർജനേ .
ആഗച്ഛത്വഥ മാഗച്ഛത്വഭോഗവശഗോ ഭവേത് .. 9..

സ്വസ്മിൻ ദേശേ ച കാലേ ച യസ്മാദ്വാ യേന കേന വാ .
കൃതം ശുഭാശുഭം കർമ ഭോജ്യം തത്തത്ര നാന്യഥാ .. 10..

അലം ഹർഷവിഷാദാഭ്യാം ശുഭാശുഭഫലോദയേ .
വിധാത്രാ വിഹിതം യദ്യ+ത്തദ-ലംഘ്യം സുരാസുരൈഃ .. 11..

സർവദാ സുഖദുഃഖാഭ്യാം നരഃ പ്രത്യവരുധ്യതേ .
ശരീരം പുണ്യപാപാഭ്യാമുത്പന്നം സുഖദുഃഖവത് .. 12..

സുഖസ്യാനന്തരം ദുഃഖം ദുഃഖസ്യാനന്തരം സുഖം .
ദ്വയമേതദ്ധി ജന്തൂനാമലംഘ്യം ദിനരാത്രിവത് .. 13..

സുഖമധ്യേ സ്ഥിതം ദുഃഖം ദുഃഖമധ്യേ സ്ഥിതം സുഖം .
ദ്വയമന്യോന്യസംയുക്തം പ്രോച്യതേ ജലപങ്കവത് .. 14..

തസ്മാദ്ധൈര്യേണ വിദ്വാംസ ഇഷ്ടാനിഷ്ടോപപത്തിഷു .
ന ഹൃഷ്യന്തി ന മുഹ്യന്തി സമം മായേതി ഭാവനാത് .. 15..

ഗുഹലക്ഷ്മണയോരേവം ഭാഷതോർവിമലം നഭഃ .
ബഭൂവ രാമഃ സലിലം സ്പൃഷ്ട്വാ പ്രാതഃ സമാഹിതഃ .. 16..

ഉവാച ശീഘ്രം സുദൃഢം നാവമാനയ മേ സഖേ .
ശ്രുത്വാ രാമസ്യ വചനം നിഷാദാധിപതിർഗുഹഃ .. 17..

സ്വയമേവ ദൃഢം നാവമാനിനായ സുലക്ഷണാം .
സ്വാമിന്നാരുഹ്യതാം നൗകാം സീതയാ ലക്ഷ്മണേന ച .. 18..

വാഹയേ ജ്ഞാതിഭിഃ സാർധ/മഹമേവ സമാഹിതഃ .
തഥേതി രാഘവഃ സീതാമാരോപ്യ ശുഭലക്ഷണാം .. 19..

ഗുഹസ്യ ഹസ്താവാലംബ്യ സ്വയം ചാരോഹദച്യുതഃ .
ആയുധാദീൻ സമാരോപ്യ ലക്ഷ്മണോഽപ്യാരുരോഹ ച .. 20..

ഗുഹസ്താൻ വാഹയാമാസ ജ്ഞാതിഭിഃ സഹിതഃ സ്വയം .
ഗംഗാമധ്യേ ഗതാം ഗംഗാം പ്രാർഥയാമാസ ജാനകീ .. 21..

ദേവി ഗംഗേ നമസ്തുഭ്യം നിവൃത്താ വനവാസതഃ .
രാമേണ സഹിതാഹം ത്വാം ലക്ഷ്മണേന ച പൂജയേ .. 22..

സുരാമാൻസോപഹാരൈശ്ച നാനാബലിഭിരാദൃതാ .
ഇത്യുക്ത്വാ പരകൂലം തൗ ശനൈരുത്തീര്യ ജഗ്മതുഃ .. 23..

ഗുഹോഽപി രാഘവം പ്രാഹ ഗമിഷ്യാമി ത്വയാ സഹ .
അനുജ്ഞാം ദേഹി രാജേന്ദ്ര നോ ചേത്പ്രാണാൻസ്ത്യജാമ്യഹം .. 24..

ശ്രുത്വാ നൈഷാദിവചനം ശ്രീരാമസ്തമഥാബ്രവീത് .
ചതുർദശ സമാഃ സ്ഥിത്വാ ദണ്ഡകേ പുനരപ്യഹം .. 25..

ആയാസ്യാമ്യുദിതം സത്യം നാസത്യം രാമഭാഷിതം .
ഇത്യുക്ത്വാലിംഗ്യ തം ഭക്തം സമാശ്വാസ്യ പുനഃ പുനഃ .. 26..

നിവർതയാമാസ ഗുഹം സോഽപി കൃച്ഛ്രാദ്യയൗ ഗൃഹം .. 27..

തത്ര മേധ്യം മൃഗം ഹത്വാ പക്ത്വാ ഹുത്വാ ച തേ ത്രയഃ .
ഭുക്ത്വാ വൃക്ഷതലേ സുപ്ത്വാ സുഖമാസത താം നിശാം .. 28..

തതോ രാമസ്തു വൈദേഹ്യാ ലക്ഷ്മണേന സമന്വിതഃ .
ഭരദ്വാജാശ്രമപദം ഗത്വാ ബഹിരുപസ്ഥിതഃ .
തത്രൈകം വടുകം ദൃഷ്ട്വാ രാമഃ പ്രാഹ ച ഹേ വടോ .. 29..

രാമോ ദാശരഥിഃ സീതാലക്ഷ്മണാഭ്യാം സമന്വിതഃ .
ആസ്തേ ബഹിർവനസ്യേതി ഹ്യുച്യതാം മുനിസന്നിധൗ .. 30..

തച്ഛ്രുത്വാ സഹസാ ഗത്വാ പാദയോഃ പതിതോ മുനേഃ .
സ്വാമിൻ രാമഃ സമാഗത്യ വനാദ്ബഹിരവസ്ഥിതഃ .. 31..

സഭാര്യഃ സാനുജഃ ശ്രീമാനാഹ മാം ദേവസന്നിഭഃ .
ഭരദ്വാജായ മുനയേ ജ്ഞാപയസ്വ യഥോചിതം .. 32..

തച്ഛ്രുത്വാ സഹസോത്ഥായ ഭരദ്വാജോ മുനീശ്വരഃ .
ഗൃഹീത്വാർഘ്യം ച പാദ്യം ച രാമസാമീപ്യമായയൗ .. 33..

ദൃഷ്ട്വാ രാമം യഥാന്യായം പൂജയിത്വാ സലക്ഷ്മണം .
ആഹ മേ പർണശാലാം ഭോ രാമ രാജീവലോചന .. 34..

ആഗച്ഛ പാദരജസാ പുനീഹി രഘുനന്ദന .
ഇത്യുക്ത്വോടജമാനീയ സീതയാ സഹ രഘവൗ .. 35..

ഭക്ത്യാ പുനഃ പൂജയിത്വാ ചകാരാതിഥ്യമുത്തമം .
അദ്യാഹം തപസഃ പാരം ഗതോഽസ്മി തവ സംഗമാത് .. 36..

ജ്ഞാതം രാമ തവോദന്തം ഭൂതം ചാഗാമികം ച യത് .
ജാനാമി ത്വാം പരാത്മാനം മായയാ കാര്യമാനുഷം .. 37..

യദർഥമവതീർണോഽസി പ്രാർഥിതോ ബ്രഹ്മണാ പുരാ .
യദർഥം വനവാസസ്തേ യത്കരിഷ്യസി വൈ പുരഃ .. 38..

ജാനാമി ജ്ഞാനദൃഷ്ട്യാഹം ജാതയാ ത്വദുപാസനാത് .
ഇതഃ പരം ത്വാം കിം വക്ഷ്യേ കൃതാർഥോഽഹം രഘൂത്തമ .. 39..

യസ്ത്വാം പശ്യാമി കാകുത്സ്ഥം പുരുഷം പ്രകൃതേഃ പരം .
രാമസ്തമഭിവാദ്യാഹ സീതാലക്ഷ്മണസംയുതഃ .. 40..

അനുഗ്രാഹ്യാസ്ത്വയാ ബ്രഹ്മന്വയം ക്ഷത്രിയബാന്ധവാഃ .
ഇതി സംഭാഷ്യ തേഽന്യോന്യമുഷിത്വാ മുനിസന്നിധൗ .. 41..

പ്രാതരുത്ഥായ യമുനാമുത്തീര്യ മുനിവാരകൈഃ .
കൃതാപ്ലവേന മുനിനാ ദൃഷ്ടമാർഗേണ രാഘവഃ .. 42..

പ്രയയൗ ചിത്രകൂടാദ്രിം വാല്മീകേര്യത്ര ചാശ്രമഃ .
ഗത്വാ രാമോഽഥ വാല്മീകേരാശ്രമം ഋഷിസങ്കുലം .. 43..

നാനാമൃഗദ്വിജാകീർണം നിത്യപുഷ്പഫലാകുലം .
തത്ര ദൃഷ്ട്വാ സമാസീനം വാല്മീകിം മുനിസത്തമം .. 44..

നനാമ ശിരസാ രാമോ ലക്ഷ്മണേന ച സീതയാ .
ദൃഷ്ട്വാ രാമം രമാനാഥം വാല്മീകിർലോകസുന്ദരം .. 45..

ജാനകീലക്ഷ്മണോപേതം ജടാമുകുടമണ്ഡിതം .
കന്ദർപസദൃശാകാരം കമനീയാംബുജേക്ഷണം .. 46..

ദൃഷ്ട്വൈവ സഹസോത്തസ്ഥൗ വിസ്മയാനിമിഷേക്ഷണഃ .
ആലിംഗ്യ പരമാനന്ദം രാമം ഹർഷാശ്രുലോചനഃ .. 47..

പൂജയിത്വാ ജഗത്പൂജ്യം ഭക്ത്യാർഘ്യാദിഭിരാദൃതഃ .
ഫലമൂലൈഃ സ മധുരൈർഭോജയിത്വാ ച ലാലിതഃ .. 48..

രാഘവഃ പ്രാഞ്ജലിഃ പ്രാഹ വാല്മീകിം വിനയാന്വിതഃ .
പിതുരാജ്ഞാം പുരസ്കൃത്യ ദണ്ഡകാനാഗതാ വയം .. 49..

ഭവന്തോ യദി ജാനന്തി കിം വക്ഷ്യാമോഽത്ര കാരണം .
യത്ര മേ സുഖവാസായ ഭവേത്സ്ഥാനം വദസ്വ തത് .. 50..

സീതയാ സഹിതഃ കാലം കിഞ്ചിത്തത്ര നയാമ്യഹം .
ഇത്യുക്തോ രാഘവേണാസൗ മുനിഃ സസ്മിതമബ്രവീത് .. 51..

ത്വമേവ സർവലോകാനാം നിവാസസ്ഥാനമുത്തമം .
തവാപി സർവഭൂതാനി നിവാസസദനാനി ഹി .. 52..

ഏവം സാധാരണം സ്ഥാനമുക്തം തേ രഘുനന്ദന .
സീതയാ സഹിതസ്യേതി വിശേഷം പൃച്ഛതസ്തവ .
തദ്വക്ഷ്യാമി രഘുശ്രേഷ്ഠ യത്തേ നിയതമന്ദിരം .. 53..

ശാന്താനാം സമദൃഷ്ടീനാമദ്വേഷ്ടൄണാം ച ജന്തുഷു .
ത്വാമേവ ഭജതാം നിത്യം ഹൃദയം തേഽധിമന്ദിരം .. 54..

ധർമാധർമാൻ പരിത്യജ്യ ത്വാമേവ ഭജതോഽനിശം .
സീതയാ സഹ തേ രാമ തസ്യ ഹൃത്സുഖമന്ദിരം .. 55..

ത്വന്മന്ത്രജാപകോ യസ്തു ത്വാമേവ ശരണം ഗതഃ .
നിർദ്വന്ദ്വോ നിഃസ്പൃഹസ്തസ്യ ഹൃദയം തേ സുമന്ദിരം .. 56..

നിരഹങ്കാരിണഃ ശാന്താ യേ രാഗദ്വേഷവർജിതാഃ .
സമലോഷ്ടാശ്മകനകാസ്തേഷാം തേ ഹൃദയം ഗൃഹം .. 57..

ത്വയി ദത്തമനോബുദ്ധിര്യഃ സന്തുഷ്ടഃ സദാ ഭവേത് .
ത്വയി സന്ത്യക്തകർമാ യസ്തന്മനസ്തേ ശുഭം ഗൃഹം .. 58..

യോ ന ദ്വേഷ്ട്യപ്രിയം പ്രാപ്യ പ്രിയം പ്രാപ്യ ന ഹൃഷ്യതി .
സർവം മായേതി നിശ്ചിത്യ ത്വാം ഭജേത്തന്മനോ ഗൃഹം .. 59..

ഷഡ്ഭാവാ-ദിവി-കാരാൻ യോ ദേഹേ പശ്യതി നാത്മനി .
ക്ഷുത്തൃട് സുഖം ഭയം ദുഃഖം പ്രാണബുദ്ധ്യോർനിരീക്ഷതേ .. 60..

സംസാരധർമൈർനിർമുക്തസ്തസ്യ തേ മാനസം ഗൃഹം .. 61..

പശ്യന്തി യേ സർവഗുഹാശയസ്ഥം
ത്വാം ചിദ്ഘനം സത്യമനന്തമേകം .
അലേപകം സർവഗതം വരേണ്യം
തേഷാം ഹൃദബ്ജേ സഹ സീതയാ വസ .. 62..

നിരന്തരാഭ്യാസദൃഢീകൃതാത്മനാം
ത്വത്പാദസേവാപരിനിഷ്ഠിതാനാം .
ത്വന്നാമകീർത്യാ ഹതകല്മഷാണാം
സീതാസമേതസ്യ ഗൃഹം ഹൃദബ്ജേ .. 63..

രാമ ത്വന്നാമമഹിമാ വർണ്യതേ കേന വാ കഥം .
യത്പ്രഭാവാദഹം രാമ ബ്രഹ്മർഷിത്വമവാപ്തവാൻ .. 64..

അഹം പുരാ കിരാതേഷു കിരാതൈഃ സഹ വർധിതഃ .
ജന്മമാത്രദ്വിജത്വം മേ ശൂദ്രാചാരരതഃ സദാ .. 65..

ശൂദ്രായാം ബഹവഃ പുത്രാ ഉത്പന്നാ മേഽജിതാത്മനഃ .
തതശ്ചോരൈശ്ച സംഗമ്യ ചൗരോഽഹമഭവം പുരാ .. 66..

ധനുർബാണധരോ നിത്യം ജീവാനാമന്തകോപമഃ .
ഏകദാ മുനയഃ സപ്ത ദൃഷ്ടാ മഹതി കാനനേ .. 67..

സാക്ഷാന്മയാ പ്രകാശന്തോ ജ്വലനാർകസമപ്രഭാഃ .
താനന്വധാവം ലോഭേന തേഷാം സർവപരിച്ഛദാൻ .. 68..

ഗ്രഹീതുകാമസ്തത്രാഹം തിഷ്ഠ തിഷ്ഠേതി ചാബ്രവം .
ദൃഷ്ട്വാ മാം മുനയോഽപൃച്ഛൻ കിമായാസി ദ്വിജാധമ .. 69..

അഹം താനബ്രവം കിഞ്ചിദാദാതും മുനിസത്തമാഃ .
പുത്രദാരാദയഃ സന്തി ബഹവോ മേ ബുഭുക്ഷിതാഃ .. 70..

തേഷാം സംരക്ഷണാർഥായ ചരാമി ഗിരികാനനേ .
തതോ മാമൂചുരവ്യഗ്രാഃ പൃച്ഛ ഗത്വാ കുടുംബകം .. 71..

യോ യോ മയാ പ്രതിദിനം ക്രിയതേ പാപസഞ്ചയഃ .
യൂയം തദ്ഭാഗിനഃ കിം വാ നേതി വേതിപൃഥക്പൃഥക് .. 72..

വയം സ്ഥാസ്യാമഹേ താവദാഗമിഷ്യസി നിശ്ചയഃ .
തഥേത്യുക്ത്വാ ഗൃഹം ഗത്വാ മുനിഭിര്യദുദീരിതം .. 73..

അപൃച്ഛം പുത്രദാരാദീൻസ്തൈരുക്തോഽഹം രഘൂത്തമ .
പാപം തവൈവ തത്സർവം വയം തു ഫലഭാഗിനഃ .. 74..

തച്ഛ്രുത്വാ ജാതനിർവേദോ വിചാര്യ പുനരാഗമം .
മുനയോ യത്ര തിഷ്ഠന്തി കരുണാപൂർണമാനസാഃ .. 75..

മുനീനാം ദർശനാദേവ ശുദ്ധാന്തഃകരണോഽഭവം .
ധനുരാദീൻ പരിത്യജ്യ ദണ്ഡവത്പതിതോഽസ്മ്യഹം .. 76..

രക്ഷധ്വം മാം മുനിശ്രേഷ്ഠാ ഗച്ഛന്തം നിരയാർണവം .
ഇത്യഗ്രേ പതിതം ദൃഷ്ട്വാ മാമൂചുർമുനിസത്തമാഃ .. 77..

ഉത്തിഷ്ഠോത്തിഷ്ഠ ഭദ്രം തേ സഫലഃ സഥ്-സമാ-ഗമഃ .
ഉപദേക്ഷ്യാമഹേ തുഭ്യം കിഞ്ചിത്തേനൈവ മോക്ഷ്യസേ .. 78..

പരസ്പരം സമാലോച്യ ദുർവൃത്തോയം ദ്വിജാധമഃ .
ഉപേക്ഷ്യ ഏവ സദ്വൃത്തൈസ്തഥാപി ശരണം ഗതഃ .

രക്ഷണീയഃ പ്രയത്നേന മോക്ഷ-മാർഗോപ-ദേശതഃ .. 79..

ഇത്യുക്ത്വാ രാമ തേ നാമ വ്യത്യസ്താക്ഷരപൂർവകം .
ഏകാഗ്രമനസാത്രൈവ മരേതി ജപ സർവദാ .. 80..

ആഗച്ഛാമഃ പുനര്യാവത്താവദുക്തം സദാ ജപ .
ഇത്യുക്ത്വാ പ്രയയുഃ സർവേ മുനയോ ദിവ്യദർശനാഃ .. 81..

അഹം യഥോപദിഷ്ടം തൈസ്തഥാകരവമഞ്ജസാ .
ജപന്നേകാഗ്രമനസാ ബാഹ്യം വിസ്മൃതവാനഹം .. 82..

ഏവം ബഹുതിഥേ കാലേ ഗതേ നിശ്ചലരൂപിണഃ .
സർവസംഗവിഹീനസ്യ വല്മീകോഽഭൂന്മമോപരി .. 83..

തതോ യുഗസഹസ്രാന്തേ ഋഷയഃ പുനരാഗമൻ .
മാമൂചുർനിഷ്ക്രമസ്വേതി തച്ഛ്രുത്വാ തൂർണമുത്ഥിതഃ .. 84..

വല്മീകാന്നിർഗതശ്ചാഹം നീഹാരാദിവ ഭാസ്കരഃ .
മാമപ്യാഹുർമുനിഗണാ വാല്മീകിസ്ത്വം മുനീശ്വര .. 85..

വല്മീകാത്സംഭവോ യസ്മാദ് ദ്വിതീയം ജന്മ തേഽഭവത് .
ഇത്യുക്ത്വാ തേ യയുർദിവ്യഗതിം രഘുകുലോത്തമ .. 86..

അഹം തേ രാമ നാമ്നശ്ച പ്രഭാവാദീദൃശോഽഭവം .
അദ്യ സാക്ഷാത്പ്രപശ്യാമി സസീതം ലക്ഷ്മണേന ച .. 87..

രാമം രാജീവപത്രാക്ഷം ത്വാം മുക്തോ നാത്ര സംശയഃ .
ആഗച്ഛ രാമ ഭദ്രം തേ സ്ഥലം വൈ ദർശയാമ്യഹം .. 88..

ഏവമുക്ത്വാ മുനിഃ ശ്രീമാൻല്ലക്ഷ്മണേന സമന്വിതഃ .
ശിഷ്യൈഃ പരിവൃതോ ഗത്വാ മധ്യേ പർവതഗംഗയോഃ .. 89..

തത്ര ശാലാം സുവിസ്തീർണാം കാരയാമാസ വാസഭൂഃ .
പ്രാക്പശ്ചിമം ദക്ഷിണോദക് ശോഭനം മന്ദിരദ്വയം .. 90..

ജാനക്യാ സഹിതോ രാമോ ലക്ഷ്മണേന സമന്വിതഃ .
തത്ര തേ ദേവസദൃശാ ഹ്യവസൻ ഭവനോത്തമേ .. 91..

വാല്മീകിനാ തത്ര സുപൂജിതോഽയം
രാമഃ സസീതഃ സഹ ലക്ഷ്മണേന .

ദേവൈർമുനീന്ദ്രൈഃ സഹിതോ മുദാസ്തേ
സ്വർഗേ യഥാ ദേവപതിഃ സശച്യാ .. 92..

ഇതി ശ്രീമദധ്യാത്മരാമായണേ ഉമാമഹേശ്വരസംവാദേ
അയോധ്യാകാണ്ഡേ ഷഷ്ഠഃ സർഗഃ .. 6..
ഓം
CHECKED BY GURU P.R.IYER
2.5.2024